

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

100 10 PRAHA 10 - VRŠOVICE, Vršovická 65

V Praze dne 4. srpna 2014

Č. j.: 54747/ENV/14

STANOVISKO

Ministerstva životního prostředí

podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů
na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů,

k návrhu koncepce
„Politika druhotných surovin České republiky“

verze po veřejném projednání

Předkladatel koncepce: Ministerstvo průmyslu a obchodu

Zpracovatel posouzení: **Ing. Vladimír Rimmel, Regionální centrum EIA s.r.o.**
*(osvědčení odborné způsobilosti pro posuzování vlivů na životní prostředí
č. j. 34063/ENV/06, 2586/ENV/11)*
Mgr. Martin Smutný, Integra Consulting s.r.o.
Ing. Kateřina Ambrožová, Integra Consulting s.r.o.
Ing. Petra Bestová, Regionální centrum EIA s.r.o.
Ing. Jitka Kaslová, Regionální centrum EIA s.r.o.
Ing. Radim Seibert, Regionální centrum EIA s.r.o.
Mgr. Michala Kopečková, Občanské sdružení Ametyst
*(autorizace č. j. 17687/ENV/07;611/630/07, 2702/ENV/12-116/630/12 podle
§ 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění)*
MUDr. Jaroslav Volf, Ph.D.
*(osvědčení odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví
podle prováděcí vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 353/2004 Sb. k zákonu
č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, číslo autorizace 6/2010)*

Stručný popis koncepce:

Politika druhotných surovin České republiky (dále jen „PDS“) se zabývá druhotnými zdroji, kterými jsou materiálově a energeticky využitelné druhotné suroviny přinášející významné materiálové a energetické úspory pro hospodářství ČR.

Ministerstvo průmyslu a obchodu zpracováním PDS reaguje na hospodářský vývoj v Evropě i ve světě a také na zveřejnění evropské surovinové strategie Raw Materials Initiative a základního strategického dokumentu EU Evropa 2020 – Evropa účinněji využívající zdroje.

Rozvoj podpory průmyslu druhotných surovin je vyvolán jednak stále se zvyšujícími cenami primárních zdrojů a zejména tím, že jejich využívání přináší významné materiálové a energetické úspory.

Dokument je zpracováván s ambicí vytvořit koherentní strategii pro období následujících 20 let, která stanoví strategické cíle pro získávání, zpracování a využívání druhotných surovin z domácích i zahraničních zdrojů (tj. výrobky a materiály, které ukončili svůj životní cyklus). Vzhledem k dynamickému vývoji trhu s druhotnými surovinami bude PDS dle potřeby průběžně aktualizována a nejméně každých 5 let bude provedeno vyhodnocení plnění stanovených opatření.

Na základě analýzy bylo pro přípravu PDS vybráno 10 komodit a zdrojů druhotných surovin. Výběr byl ovlivněn významností druhotné suroviny jako technologického vstupu do výroby, hmotnostní produkcí, potřebou a potenciálem využití komodity v ČR, významností exportu apod. Byly vybrány následující komodity: kovy, papír, plasty, sklo, stavební a demoliční hmoty, vedlejší energetické produkty, vozidla s ukončenou životností (autovraky), odpadní (vyřazená) elektrická a elektronická zařízení, použité pneumatiky a odpadní pryž, odpadní (vyřazené) baterie a akumulátory.

Hlavní cíle a opatření PDS:

- Zvyšovat soběstačnost České republiky v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami,
- podporovat inovace zabezpečující získávání druhotných surovin v kvalitě vhodné pro další využití v průmyslu,
- podporovat využívání druhotných surovin jako nástroje pro snižování energetické a materiálové náročnosti průmyslové výroby za současné eliminace negativních dopadů na životní prostředí a zdraví lidí,
- iniciovat podporu vzdělávání pro zajištění kvalifikovaných pracovníků v oboru druhotných surovin jako podporu konkurenceschopnosti ČR,
- aktualizovat rozsah statistického zjišťování pro zpracování materiálových účtů, které umožní zpracovávat hmotnostní bilance druhotných surovin v hospodářství ČR.

PDS bude tvořit samostatnou část v nově aktualizované Surovinové politice ČR, neboť je věnována druhotným zdrojům, kterými jsou materiálově a energeticky využitelné druhotné suroviny přinášející významné materiálové a energetické úspory pro hospodářství ČR.

Průběh posuzování:

Oznámení koncepce PDS, zpracované v rozsahu přílohy č. 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“), bylo zveřejněno dne 25. 2. 2014. Zjišťovací řízení vedené Ministerstvem životního prostředí, odborem posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence, jež je příslušným úřadem pro proces posuzování vlivů koncepce PDS na životní prostředí, bylo ukončeno dne 1. 4. 2014, vydáním závěru zjišťovacího řízení č. j. 9509/ENV/14.

Práce na vyhodnocení vlivů PDS na životní prostředí a veřejné zdraví (dále jen „vyhodnocení“) probíhaly v období únor – duben 2014.

Návrh koncepce včetně zpracovaného vyhodnocení v rozsahu přílohy č. 9 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, byl Ministerstvu životního prostředí předložen dne 6. 5. 2014. Předložené vyhodnocení obsahovalo všechny náležitosti dle cit. přílohy, a proto mohl být návrh koncepce včetně vyhodnocení rozeslán dne 14. 5. 2014 ke zveřejnění.

Dne 22. 5. 2014 byl návrh koncepce včetně vyhodnocení zveřejněn podle § 16 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí na úřední desce posledního dotčeného kraje. Veřejné projednání koncepce včetně vyhodnocení se konalo dne 24. 6. 2014 od 15 hodin v budově

Ministerstva průmyslu a obchodu v zasedací místnosti č. 239, Na Františku 32, Praha 1. Zápis z veřejného projednání obdrželo Ministerstvo životního prostředí dne 27. 6. 2014.

Stručný popis posuzování:

Posouzení vlivů na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí a vyhodnocení bylo zpracováno v rozsahu přílohy č. 9 tohoto zákona.

Základní rámec pro hodnocení PDS představuje sada témat ochrany životního prostředí. Tato témata byla stanovena na základě požadavků zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, analýzy stavu životního prostředí v zájmovém území a zohlednění požadavků závěru zjišťovacího řízení. Při stanovení témat a zejména při hodnocení vlivů jednotlivých opatření PDS na tato témata byly zohledněny i cíle relevantních koncepčních dokumentů s vazbou na problematiku životního prostředí a veřejného zdraví na mezinárodní a národní úrovni. Přehled relevantních dokumentů je uveden v kapitole 1.5 vyhodnocení. Jako hlavní referenční dokument byla použita zejména Státní politika životního prostředí (2012) a další relevantní strategické dokumenty. Přehled těchto cílů je uveden v kapitole 5.2 vyhodnocení.

PDS je hodnocena z hlediska, zda a jakým způsobem její naplňování ovlivní stav, případně trendy vývoje v rámci daného tématu životního prostředí a rovněž zda přispívá k naplnění cílů ochrany životního prostředí stanovených relevantními strategickými dokumenty s vazbou na problematiku životního prostředí (kapitola 5.2 vyhodnocení). Kromě toho bylo samostatně provedeno též vyhodnocení PDS z hlediska veřejného zdraví, včetně souladu koncepce s cíli strategie Zdraví 21, resp. cíli Zdraví 2020 (viz kapitola 12 vyhodnocení).

Posuzování se soustředilo zejména na identifikaci možného způsobu implementace navržených opatření, které mohou být spojeny s významnými riziky negativního ovlivnění jedné či více složek životního prostředí. Hlavní závěry hodnocení jsou shrnuty v Tabulce 3 vyhodnocení, včetně komentářů k jednotlivým výsledkům hodnocení. Doporučení k minimalizaci identifikovaných rizik a nejistot vyplývajících z hodnocení jsou obsahem kapitoly 7 vyhodnocení. Podrobnější hodnocení bylo provedeno pouze tam, kde byla v první fázi hodnocení určena vazba mezi daným opatřením a tématem životního prostředí. V případě, že první fáze hodnocení neidentifikovalo vazbu (tj. hodnocení „0“), nebylo dále podrobnější hodnocení prováděno, tzn. není součástí Tabulky 3 vyhodnocení.

Součástí vyhodnocení PDS bylo hodnocení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a to z hlediska dopadů na evropsky významné lokality (dále jen „EVL“) a ptačí oblasti (dále jen „PO“) a stav jejich ochrany z uvedených hledisek dle § 45h zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Závěry posuzování:

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný orgán podle § 21 písmena d) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí na základě návrhu koncepce včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, vyjádření k němu podaných a veřejného projednání vydává:

SOUHLASNÉ STANOVISKO

k návrhu koncepce

„Politika druhotných surovin České republiky“

verze po veřejném projednání

za dodržení níže uvedených podmínek (část A):

Část A. Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví:

1. Doplnit mezi kritéria pro výběr projektů indikátor monitorující možnost ovlivnění území, která jsou předmětem ochrany dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
2. Při nejbližší možné aktualizaci PDS zahrnout do této politiky rovněž těžební odpady.
3. Rozpracovat opatření stanovená v PDS do konkrétních úkolů, včetně stanovení termínů jejich plnění.
4. Zajistit koordinaci implementace opatření k předcházení a zmírnění potenciálních negativních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví uvedená v kapitolách 7 a 12 vyhodnocení v rámci další přípravy navazujících koncepčních materiálů, mj. Surovinové politiky ČR, Programu předcházení vzniku odpadů ČR, Aktualizace Státní energetické koncepce ČR a Plánu odpadového hospodářství ČR.
5. Zajistit celkovou koordinaci systému sledování vlivů při naplňování cílů a opatření PDS na životní prostředí a veřejné zdraví. V pravidelných intervalech zveřejňovat souhrnné zprávy.
6. Při volbě umístění projektů preferovat průmyslově využívané plochy včetně brownfields, zamezit novým záborům zemědělské půdy.
7. Umisťovat nová zařízení mimo zvláště chráněná území (ZCHÚ), přírodní parky, prvky územního systému ekologické stability (ÚSES), významné krajinné prvky (VKP), EVL, PO a další ekologicky cenné, citlivé ekosystémy. Zařízení umisťovat v krajině tak, aby nedošlo k narušení krajinného rázu. Do následného výběru konkrétních projektů zapojit příslušné orgány ochrany přírody a krajiny.
8. Přednostně podporovat technologie zaměřené na zpracování druhotných surovin, kterých je největší množství nebo takové, které přinášejí největší pozitivní vlivy na ŽP.
9. Na koncepci bezprostředně navazující Akční plán na podporu zvyšování soběstačnosti České republiky v surovinových zdrojích, další strategie, projekty a záměry budou podrobeny hodnocení vlivů na životní prostředí (SEA, EIA), pokud tak stanoví zákon o posuzování vlivů na životní prostředí.
10. Podpora inovativních technologií v oblasti odpadového hospodářství musí směřovat k podpoře těch investic, které kromě emisních limitů a plnění všech technických parametrů vyžadovaných legislativou dále plní principy hierarchie nakládání s odpadem.

11. Předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vypořádání veškerých došlých vyjádření a připomínek, a to jak k návrhu koncepce, tak i k jejímu vyhodnocení.

Část B. Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na předměty ochrany a celistvost lokalit soustavy Natura 2000:

12. Cíle a priority, u nichž byl identifikován potenciálně možný negativní vliv (označený ?), musí být v další fázi realizace předloženy ke stanovisku dle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
13. V případě cílů, které zakládají možnost realizace konkrétních záměrů, které nejsou v současnosti známy a nebylo je tedy možno objektivně vyhodnotit na úrovni PDS z hlediska počtu, lokalizace ani technického řešení, je nezbytné přenést povinnost hodnocení vlivů dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů do dalších fází (proces SEA v rámci strategických celostátních a krajských dokumentů, zásad územního kraje a další územně plánovací dokumentace, projektové hodnocení na úrovni EIA apod.), kdy budou k dispozici podrobné údaje a kde již mohou být tyto cíle řešeny podrobněji v konkrétnějších územních souvislostech, včetně případného přeshraničního posouzení v souladu s platnou legislativou.
14. Každý cíl resp. opatření navržené v PDS bude realizováno s respektováním ochrany území EVL a PO soustavy Natura 2000. Při možných variantách vždy preferovat variantu mimo lokality soustavy Natura 2000. Konečný návrh řešit v dohodě s příslušným orgánem ochrany přírody a krajiny.

C. Doporučení

15. Stanovit priority (hierarchii) podpory využívání druhotných surovin. Doporučujeme upřednostňovat ty aktivity a projekty, které jsou zaměřeny na druhotné suroviny představující největší množstevní potenciál (vedlejší energetické produkty a stavební odpady) nebo přinášející významnou úsporu primárních surovin včetně kritických. Tato prioritizace by měla být promítnuta i do výše alokace zdrojů pro podporu využití těchto druhotných surovin.
16. Zvážit možnost zavedení legislativního ukotvení zpětného odběru pro širší okruh výrobků (systémy založené na dobrovolnosti nejsou dostatečně účinné).
17. Navrhnout systém monitoringu množství a druhu výrobků z vedlejších energetických produktů (VEP) na základě dat od provozovatelů uhelných energetických zdrojů. V současnosti eviduje Český statistický úřad (ČSÚ) pouze celkovou sumu množství výrobků z VEP bez dalšího rozlišení. Jiné orgány státní správy dle dostupných informací nemají informace o skladbě ani množství výrobků z VEP k dispozici. Stávající stav proto neumožňuje dostatečně monitorovat efekty PDS na využití této významné skupiny druhotných surovin.
18. Navrhnout systém monitoringu pro rozvoj energetického využití tuhých alternativních paliv (TAP). Potřebná data pro sledování hodnoty indikátoru jsou všemi provozovateli každoročně evidována a hlášena např. MŽP ČR v souhrnné provozní evidenci zdrojů znečišťování ovzduší.
19. Realizovat vzdělávací kampaně pro veřejnost k podpoře používání výrobků z druhotných surovin.
20. Specifikovat průmyslová odvětví, ve kterých je potenciál vyššího využívání druhotných surovin a navrhnout výhodné ekonomické podmínky, zejména pro malé a střední podniky (MSP), a to zejména v oborech, které mají stěžejní vliv na českou ekonomiku.
21. Zahrnout transfer vědy a výzkumu i do školních vzdělávacích programů.

22. Zaměřit se na komodity, kde jsou největší rezervy a zároveň největší potenciál pro dosažení pozitivních ekologických i ekonomických změn.
23. Zajistit podporu propagace výsledků inovací na veřejných akcích, průmyslových veletrzích, výstavách.
24. Zpracovatelem vyhodnocení PDS je doporučeno zajistit, aby rozpracované koncepční dokumenty (Surovinová politika ČR, Státní energetická koncepce, Plán odpadového hospodářství ČR 2014 – 2020 a Program předcházení vzniku odpadů ČR) byly v souladu s cíli a opatřeními Politiky druhotných surovin.

Ministerstvo životního prostředí upozorňuje na povinnost schvalujícího orgánu postupovat podle § 10g odst. 4 a odst. 5 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Ministerstvo životního prostředí předpokládá, že řídicí složky realizace této koncepce zajistí u každého navrženého opatření co nejširší publicitu a informování veřejnosti.

Ministerstvo životního prostředí dále upozorňuje předkladatele na povinnost zajistit sledování a rozbor vlivů schválené koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví a další povinnosti plynoucí z § 10h zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Ing. Jaroslava HONOVÁ, v. r.
ředitelka odboru
posuzování vlivů na životní prostředí
a integrované prevence
(otisk razítka se státním znakem č. 11)